

Budget 2021-22

တၢ်မၤလီၤတၢ်အိၣ်စၢ်တြၢ်လၢယါအ တၢ်ဘျီက့ၤဒီးတၢ်ဆါသၤတြၢ်

အိၣ်စၢ်တြၢ်လၢယါအတၢ်ဘျီက့ၤဒီးတၢ်ဆါသၤ တြၢ်လၢအမ့ၢ် COVID-19 အံၤလဲၤအသး ဂ့ၤဂ့ၤလီၤ

ပတၢ်ဟဲက့ၤဂ့ၤထီၣ်ကဒါ

မ့ၢ်ဘၣ်ကွၢ်ဝဲဒၣ် COVID-19 အတၢ်ကဲထီၣ်အသးန့ၣ်, အိၣ်စၢ်တြၢ်လၢယါ အံၤတုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးဟီၣ်ခိၣ်အပတီၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အစၢလၢအလဲၤတၢ်လၢပုၤဂၤညါလီၤ. ပုၤဘၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါအသးစ့ၤ, တၢ်ထီၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါဟံၣ်ဒီးတၢ်သံတၢ်ပုၤတဖၣ်စ့ၤန့ၣ်ဒီးထံကီၢ်လၢအဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပဒိၣ်ပပုၤအဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်ဆိၣ်ထွဲဟ့ၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်မၤစၢၤအကျိၤအကွၢ်အကိၣ်ဒိၣ်တခါလၢမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အဂီၢ်အခါဖဲအိၣ်စၢ်တြၢ်လၢယါလဲၤခိဖျိဘၣ်မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အတၢ်အိၣ်ကတီၢ်အသးတစိၢ်တလီၢ်အခိၣ်ထံးတဘျီလၢအနံၣ် ၃၀အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အံၤဂ့ၤထီၣ်ကဒါက့ၤဆူၣ်ဆူၣ်ကလဲၣ်ဒီးအိၣ်လၢတၢ်လီၢ်လၢကက့ၤဘၣ်က့ၤအလီၢ်ဒ်တၢ်ဆါကတီၢ်လၢတချုးတၢ်ဆါသၤတြၢ်ကဲထီၣ်န့ၣ်လီၤ. မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အတၢ်အိၣ်သးအံၤကဘၣ်က့ၤအလီၢ်ဆိန့ၣ်ဒီးပဒိၣ်အတၢ်တယၢ်ဆိၣ်တၢ်ဆါကတီၢ်အယုၣ်ခွဲၤလိယုၣ်ဒီးတၢ်တအိၣ်ဒီးတၢ်ဖဲတၢ်မၤအယုၣ်လၢအကချ့ဒိၣ်န့ၣ် ၁၉၉၀ နံၣ်မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အတၢ်အိၣ်ကတီၢ်အသးတစိၢ်တလီၢ်ဂ့ၤဘျီန့ၣ်လီၤ.

ပတထူၣ်ဖျဲးထီၣ်လၢတၢ်ဆါသၤတြၢ်အပူၤဒီးဘၣ်, သန့က့ပတၢ်အိၣ်သးအံၤဂ့ၤန့ၣ်ထံကီၢ်လၢအဂၤတဖၣ်လၢအကတုၤထီၣ်မုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အတၢ်တၢ်လၢအအိၣ်ခိးလီၤအခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပဒိၣ်အတၢ်ဟံၣ်လီၤစ့(Budget)သ့ၣ်ထီၣ်အသးလၢတၢ်တုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးတခါအံၤလၢတၢ်ကမၤလီၤတၢ်အိၣ်စၢ်တြၢ်လၢယါအတၢ်ဂ့ၤထီၣ်ကဒါက့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ

စ့ၤဟံၣ်လီၤ(Budget)တခါအံၤမ့ၢ်ပဒိၣ်အမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပတီၢ်လၢခံတခါလၢတၢ်ကမၤလီၤတၢ်အိၣ်စၢ်တြၢ်လၢယါအတၢ်ဂ့ၤထီၣ်က့ၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အံၤမၤအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤတဖၣ်, အုၣ်ကီၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်မၤစၢၤအတၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢအကိၣ်ဒိၣ်တဖၣ်ဒီးသ့ၣ်ထီၣ်အိၣ်စၢ်တြၢ်လၢယါလၢအကမ့ၢ်ထံကီၢ်လၢအလဲၤခိဖျိတၢ်ကီၢ်တခါခဲန့ၣ်အါဒီးပူၤဖျဲးဒိၣ်တဘျီန့ၣ်လီၤ.

အမၤတၢ်အံၤယုၣ်ဒီး-

- တၢ်ဒိၣ်တံၢ်နီၢ်တဂၤကျိၣ်စ့တၢ်ဟဲန့ၣ်အဂီၢ်ခိသ့
- မုၢ်ဝဲၤတၢ်ဖဲတၢ်မၤအခါအသ့လၢအဒုးဆူၣ်ထီၣ်သးတဖၣ်

- ပုၤမၤလီၤသ့ထီၣ်သးလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤအပူၤဒီးတၢ်မၤလီၤဒီးအလီၢ်အကျဲတဖၣ်,
- မၤအါထီၣ်ကျဲမုၢ်ကျဲဘိတၢ်သ့ထီၣ်ဘိထီၣ်တဖၣ်ဒီး
- မၤနီၣ်မၤသါကျိၣ်စ့တၢ်မၤစၢၤလၢက့ၢ်,တၢ်ဆါဟံၣ်,သးပုၤတၢ်ကွၢ်ထွဲကဟုကယၢ်,နီၣ်သးအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီး NDIS န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အံၤကမၤလီၤတၢ်အိၣ်ဒီးစံးတြၢလယါအတၢ်ဂ့ၤထီၣ်ကဒါက့ၢ်ဒီးတၢ်ဒုးစ့ၤလီၤတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်ဒီးသ့ထီၣ်ကဒါပမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်

- တၢ်ဒိၣ်ကွၢ်တၢ်ဆိတၢ်သ့ဆူၣ်လၢအပူၤသးစ့အကကွၢ် \$7.8 ကထိလၢပုၤလၢအတၢ်ဟဲန့ၣ်အိၣ်စ့ၤဒီးတၢ်ဟဲန့ၣ်လၢအအိၣ်ဖဲတၢ်အခၢၣ်သးတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. စ့အလုၢ်အပူၤထီၣ်ဘးပုၤတၢ်ဂၤစုၣ်စုၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲစ့ \$1,080 ဒီးလၢပုၤဒီမါဝၤအတၢ်ဟဲန့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ \$2,160 န့ၣ်လီၤ.
- သုးထီၣ်တဖၣ်တၢ်လီၤတၢ်သ့တၢ်ပုၤပုၤဒီးတဖၣ်တၢ်လီၤတၢ်ထုးစ့ၤလီၤစ့လၢမုၢ်ဝဲၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢအတၢ်ဟဲန့ၣ်တအိၣ်လၢတဖၣ်လၢတၢ်ကဟ့ၣ်အါအိၣ်ဒီးစ့အကကွၢ် \$20.7 ကထိလၢတၢ်မၤပူၤဖျဲးတၢ်ဒိတၢ် သ့လၢဆူၣ်တန့ၣ်အတၢ်တယၢ်ဟံၣ်အဂီၢ်လၢတၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်တၢ်ကဆိၣ်ထွဲမုၢ်ဝဲၤအတၢ်ဘျုးလီၤစ့ဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- စ့အကကွၢ် \$15.2 ကထိတၢ်ကထၢန့ၣ်လီၤအါထီၣ်အိၣ်လၢအန့ၣ်တဆံအဂီၢ်လၢတၢ်ကဆိၣ်ထွဲဟ့ၣ်စ့လၢတၢ်သ့ထီၣ်ဘိထီၣ်ကျဲမုၢ်ကျဲဘိတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.
- သုးထီၣ်တၢ်သ့ထီၣ်ဟံၣ်ဃီ(HomeBuilder)အတၢ်ဖံးတၢ်မၤအဆၢကတီၢ်ဒီးဟံၣ်အသီအတၢ်အုၣ်ကီၤ(New Home Guarantee) န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ဘျုးလီၤစ့လၢတၢ်ဆိလီၤဟံၣ်လီၤတဖၣ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ကသ့ထီၣ်အိၣ်ဒီးစံးတြၢလယါအဒံၤကွၢ်တၢ်အမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ဆိၣ်ထွဲပတၢ်လီၤတၢ်ကျဲတဖၣ်ဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤအလီၢ်အကျဲလၢအဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးနးနးတဖၣ်,ဟံၣ်ဃီစ့အကကွၢ် \$1.2 ကထိလၢကဘီယူၤအတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီးတၢ်ဟးကွၢ်ကီၤအတၢ်ဖံးတၢ်မၤအတၢ်ဆိၣ်ထွဲန့ၣ်လီၤ.

အုၣ်ကီၤန့ၣ်တၢ်လၢတၢ်မၤစၢၤအတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢအကီၤဒိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်

- ဒီသဒါအိၣ်ဒီးစံးတြၢလယါအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဖျိတၢ်သုးထီၣ် COVID-19 တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်ခိဆၢဒီးတၢ်ဘျုးလီၤကျိၣ် စ့ဆူၣ်လၢ COVID-19 အကသံၣ်ဆဲးဒီသဒါတၢ်ဆါအတၢ်ရဲၣ်တၢ် ကျဲအပူၤလီၤ.
- ဆိၣ်ထွဲပုၤလၢအအိၣ်ဒီးနီၣ်နီၣ်သးကွၢ်ဂီၤတလၢတပုၤတဆူၣ်တချ့ဖျိတၢ်ဟ့ၣ်အါထီၣ် NDIS ဒီးစ့အကကွၢ် \$13.2 ကထိ
- ဟ့ၣ်ဝဲဒၣ်စ့အကကွၢ် \$17.7 ကထိလၢတၢ်ကဆိၣ်ထွဲတၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်ကဒါသးပုၤတၢ်ကွၢ်ထွဲကဟုကယၢ်အတၢ်မၤဒီးမၤလီၤတၢ်သးပုၤအိၣ်ဒီးစံးတြၢလယါဖိတဖၣ်န့ၣ်တၢ်မၤန့ၣ်တၢ်လၢအဂီၢ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ပးကဲတၢ်,တၢ်ကွၢ်ထွဲကဟုကယၢ်တၢ်ဒီးပုၤသုးသ့ၣ်လၢကပီၤန့ၣ်လီၤ.
- စ့အကကွၢ် \$2.3 ကထိလၢတၢ်ကမၤဂ့ၤထီၣ်ဒီးမၤလဲၢ်ထီၣ်နီၣ်သးအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်ကွၢ်ထွဲကဟုကယၢ်ဒီးတၢ်ဒီသဒါတၢ်မၤသံလီၤသးန့ၣ်လီၤ.
- ဘျုးလီၤစ့လၢပကတီၢ်ဆိၣ်တဖၣ်အပူၤ

မၤဂ့ၤထီၣ်ပိၢ်မုၢ်အတၢ်ပူၤဖျဲးဒီးမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢန့ၣ်လီၤ

- ဃံာ်လီၤဘျုးလီၤတၢ်စ့ဆူၣ်ဒိၣ်တကးထီၣ်ဒါပိၢ်မုၢ်တဖၣ်ဒီးဖိသ့တဖၣ်
- မၤလီၤတၢ်အိၣ်ဒီးစံးတြၢလယါဖိအတၢ်ဖံးတၢ်မၤအလီၢ်လၢအပူၤဖျဲးဒီးသ့ၣ်ထံးအတၢ်မၤတံာ်တၢ်မၤဆူးမၤဆါန့ၣ်လီၤ.
- မၤဂ့ၤထီၣ်ပိၢ်မုၢ်အတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်မၤစၢၤအတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်လၢအကံၢ်အစီၤဒီးတၢ်မၤန့ၣ်သ့ဘၣ်အိၣ်သ့ညီညီ
- မၤဆူၣ်ထီၣ်ပိၢ်မုၢ်အမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢဒီဖျိတၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်တၢ်ကွၢ်ထွဲကဟုကယၢ်ဖိသ့ၣ်အလီၢ်အကျဲလၢတၢ်ဟ့ၣ်အပူၤန့ၣ်ဒီးဆိၣ်ထွဲတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီးပိၢ်မုၢ်အကျိၣ်စ့ဂ့ၤဝီအတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢန့ၣ်လီၤ.

သျှုပ်ထိပ်အီးစတြလယါလအကွါဆာန်မဲလဲဒီဖျိ တင်ကီတင်ခဲန့ဒ်အါထီဒ်ဒီးပူဖျဲးဝဲဒ်န့ဒ်လီ

- ဟ်အီးစတြလယါဖိတဖန်ပူပူဖျဲးဖျဲးခီဖျိတင်ဘျါလီစုလပထံကီအတင်ဘုံတင်ဘာအဂီဒီးပူဒုးလူပိထွဲတင်သိန်တင်သီတင်ဘျါတဖန်အတင်သ့တင်ဘုံန့ဒ်လီ
- မၤစၢတင်သျှုပ်တင်ဖျဲးအတင်ဖဲတင်မၤတုထီဒ်အဖီတင်လၢတင်ကမၤအါထီဒ်စံပျီအတင်ထုးထီဒ်တင်အလုအပူလၢအတုထီဒ်စုအကကွဲ \$100 ကထိမဲ ၂၀၃၀ နံဒ်န့ဒ်လီ

- ပၤယာ်ဂံသဟီဒ်ဘုံဘုံဘာဘာ,လၢအပူဘာဒီးတင်န့ဒ်အီသ့
- တင်ဒုးလဲကသံဒ်ကသီဒီးတင်မူတင်ဂဲအစဲဖီကဟန်အတင်မၤအိန်ထီဒ်တင်အသီ
- ယဲလီကွဲပဟီဒ်ကဝီတဖန်အတင်သ့တင်ဘုံလၢကမၤတင်
- ဆိန်ထွဲပူတဝါလၢအဘာဒိဘာထံးဝဲဒ်ဒီးန့ဆာန်အတင်တင်တန်နီန့ဒ်လီ